RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1911. Andra Kammaren. Nr 1.

I enlighet med § 49 regeringsformen och § 2 riksdagsordningen sammanträdde Andra kammaren till lagtima möte här i hufvudstaden i den uti Riksdagens hus för kammaren anordnade samlingssalen

Måndagen den 16 januari

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Sammanträdet öppnades af representanten för Askers och Sköllersta härad herr Andersson i Helgesta såsom den ledamot, hvilken bevistat de flesta riksdagarna, med följande ord: Mina herrar! Då det ännu en gång, den sista under denna riksdagsperiod och den sista under nuvarande representationsform, tillkommer mig enligt grundlagens föreskrift att öppna kammarens första sammanträde, hälsar jag eder härmed, samtliga herrar, välkomna till detta riksmöte.

I en tid som denna, då striderna mellan de olika politiska partierna tyckas växa sig allt starkare och vapnen smidas allt hvassare, är det mig en tröst att få hoppas, att huru än tider, personer, åsikter och meningar inom dessa murar växla, vår Gud, som leder folkens öden, icke förändras utan förblifver densamme. Om han under den nu stundande riksdagen, med dess många stora och för vårt land viktiga frågor på dagordningen, får leda våra öfverläggningar och beslut, då hoppas jag, att vårt älskade fädernesland, trots allt, skall gå en lycklig framtid till mötes. Måtte hans hägnande beskydd alltfort hvila öfver Konung och fosterland!

Med denna önskan förklarar jag detta sammanträde öppnadt.

§ 2.

Herr ordföranden tillkännagaf, att han anmodat undertecknade att föra protokollet, till dess sekreterare hunnit utses, äfvensom att kanslibiträden och vaktbetjäning blifvit till erforderligt antal af honom för tillfället antagna; och blefvo på framställd proposition dessa åtgärder af kammaren godkända.

§ 3.

Upplästes följande till kammaren ankomna protokoll angående den i § 32 riksdagsordningen föreskrifna fullmaktsgranskningen:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 14 januari 1911.

I anledning af stadgandet i § 32 riksdagsordningen hade statsrådet och chefen för justitiedepartementet anmodat tre bland de af Riksdagen valda fullmäktige i riksbanken och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret att närvara vid den granskning af riksdagsmannafullmakter, som skulle inför departementschefen verkställas, innan årets lagtima Riksdag sammanträdde; och infunno sig nu af fullmäktige i riksbanken herrar Olof Jonsson, revisionssekreteraren Carl Berg och direktören Sven Palme samt af fullmäktige i riksgäldskontoret herrar disponenten O. W. Odelberg, vice häradshöfdingen Emil Kinander och direktören Victor Moll.

Efter afslutandet af 1910 års lagtima riksdag hade till justitiedepartementet insändts 6 fullmakter för ledamöter af Riksdagens Andra kammare.

Det anmärktes, att i den för redaktören Oskar Lagerblad utfärdade fullmakt att, på grund af val, som den 19 november 1910 hållits i städerna Karlshamn, Sölvesborg och Ronneby, vara ledamot af Andra kammaren till den 1 januari 1912, angifvits, att uppdraget skulle gälla från och med den 1 januari 1911 och sålunda icke omedelbart taga sin början, men då i allt fall numera tiden för Lagerblads riksdagsmannaskap börjat, var berörda omständighet ej vidare af betydelse.

Vidare blef i fråga om en af de insända fullmakterna såsom afvikelse från stadgadt formulär anmärkt, att för betecknande af den del af domsaga, hvari valet förrättats, användts ordet »valkrets» i stället för »valdistrikt». Då emellertid denna afvikelse icke syntes vara af beskaffenhet att därigenom meningen förändrades eller otydlighet föranleddes, ansågs densamma ej böra utgöra hinder mot fullmaktens godkännande.

I öfrigt blefvo vid den verkställda granskningen ifrågavarande fullmakter lämnade utan anmärkning.

Protokoll öfver granskningen af dessa fullmakter jämte förteckning å de ledamöter af Andra kammaren, för hvilka de utfärdats, skulle tillika med fullmakterna öfverlämnas till kammaren.

I ämbetet
Steno Stenberg.

Den i protokollet omförmälda förteckningen var af följande lydelse:

Förteckning å de ledamöter af Riksdagens Andra kammare, för hvilka efter 1910 års lagtima riksdags afslutande fullmakter till justitiedepartementet inkommit:

Stockholms stad 1, redaktören Carl Winberg;
Danderyds, Åkers och Värmdö skeppslag 2, sergeanten vid Vaxholms kustartilleriregemente Karl Martin å Oscar-Fredriksborg;
Östbo härad 3, landtbrukaren Edvard Johansson i Häradsköp;
Vista och Mo härad 4, hemmansägaren Malcolm Johansson i Gärde;
städerna Karlshamn, Sölvesborg och Ronneby 5, redaktören Oskar Lagerblad i Karlshamn;
Norrvikens domsaga 6, komministern i Lur Georg Engström.

§ 4.

Vid härefter företaget upprop af kammarens ledamöter befunnos samtliga ledamöter närvarande förutom herrar Gibson, Broström och Vennersten.

Herr ordföranden meddelade, att från herr Gibson inkommit läkarbetyg af innehåll, att han till följd af sjukdom ej kunde inställa sig vid Riksdagen under närmaste tid efter dess början, att herr Broström anmält att han på grund af utrikes resa vore hindrad att tillstädeskomma, samt att herr Vennersten uti en till kammaren ingången ansökning anhållit, att han, som för offentligt uppdrag för närvarande uppehölle sig i Berlin, måtte erhålla ledighet från riksdagsgöromålen intill den dag, då valen af ledamöter i de ständiga utskotten komme att äga rum.

§ 5.

Herr ordföranden tillkännagaf, att hans excellens herr statsministern Lindman afvaktade budskap om afslutande af uppropet, hvarefter han ville infinna sig för att meddela kammaren Kungl. Maj:ts beslut angående talman och vice talman i kammaren, samt att ordföranden uppdragit åt herrar Byström och Malmborg att underrätta hans excellens herr statsministern, att uppropet vore verkställdt och kammaren redo att mottaga honom.

§ 6.

Hans excellens herr statsministern inträdde nu samt uppläste Kungl. Maj:ts öppna bref angående förordnande af talman och vice talman i denna kammare, enligt hvilket förordnats till talman representanten för staden Norrköping herr *Axel Swartling* och till vice talman representanten för städerna Falun, Hedemora och Säter herr *Gustaf Nils Theodor af Callerholm.*

§ 7.

Ålderspresidenten öfverlämnade ordförandeklubban till herr talmannen, hvarefter denne hälsade kammaren med följande tal:

Mina herrar! När jag nu ånyo hedrats med uppdraget att såsom talman leda Andra kammarens förhandlingar, får jag, innan jag intager talmansstolen, vördsamt anhålla att af Eder alla, mina

ärade kamrater, mötas med samma stödjande förtroende och omfattas med samma vänskapsfulla välvilja, som jag tillförene under lång tid haft glädjen få åtnjuta.

Måtte vårt blifvande arbete komma att lända till vårt kära fäderneslands sanna väl, och vare Gud med oss!

§ 8.

Herr talmannen föredrog ånyo det under § 3 här ofvan intagna protokollet, hvarefter kammaren med godkännande af de däri omförmälda fullmakterna förklarade herrar Winberg, Martin, Johansson i Häradsköp, Johansson i Gärde, Lagerblad och Engström behöriga till riksdagsmannakallets utöfvande; och lades protokollet till handlingarna.

§ 9.

Kammaren beslöt att lägga Kungl. Maj:ts i § 6 omförmälda bref till handlingarna.

§ 10.

Det i § 4 omförmälda sjukbetyget för herr Gibson, som nu ånyo föredrogs, lades till handlingarna.

Vidare föredrogs åter herr Vennerstens ansökning om ledighet från riksdagsgöromålen; och blef densamma af kammaren bifallen, hvarjämte det för herr Broström anmälda förfallet godkändes.

§ 11.

Herr talmannen anmälde, att någon ansökning till sekreterarebefattningen hos kammaren icke inkommit, och hemställde, huruvida kammaren behagade genast företaga val af sekreterare.

Denna hemställan bifölls af kammaren, hvarefter det sålunda beslutade valet företogs; och befanns efter valsedlarnas öppnande och uppräkning valet hafva så utfallit, att till sekreterare utsetts notarien hos öfverståthållareämbetet, jur. och fil. kandidaten Per Cronvall med 221 eller alla afgifna röster.

Sekreteraren, som härefter på kallelse inställde sig, öfvertog, efter erhållen kännedom om valets utgång, protokollsföringen.

Bror Petrén. *Sixten Neiglick.*

§ 12.

På hemställan af herr talmannen beslöt kammaren att vid plenum onsdagen den 18 januari företaga val af tre ledamöter att deltaga i talmansöfverläggningarna, två ledamöter att hafva inseende öfver Riksdagens kansli, åtta ledamöter att jämte herr talmannen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning samt tre ledamöter att handhafva vården om kammarens ekonomiska angelägenheter.

§ 13.

Till talarplatser för ledamöter, som kunde vilja däraf begagna sig, anvisades på herr talmannens förslag de två för ändamålet anordnade, på hvardera sidan om talmansbordet befintliga platserna.

§ 14.

Herr talmannen meddelade, att till kammarens förfogande öfverlämnats ett antal inträdesbiljetter till rikssalen vid Riksdagens öppnande, och hemställde, att fördelning af dessa biljetter finge genom kammarens kansli ske efter slutet af kammarens sammanträde denna dag med iakttagande, att de för ledamöterna från Stockholms stad och hvart och ett af rikets län afsedda biljetterna utlämnades till Stockholms stads och hvarje läns äldste närvarande representant, som sedermera finge ombesörja den vidare utdelningen.

Denna hemställan bifölls.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 11,47 f. m.

In fidem
Per Cronvall.

Tisdagen den 17 januari.

Kl. 1/2 11 f. m.

§ 1.

Upplästes följande till kammaren inkomna sjukbetyg:

Att ledamoten af Riksdagens Andra kammare Emil Kristensson lider af rheumatisk feber och till följd häraf är oförmögen att tillsvidare deltaga i riksdagsarbetet, intygas härmed. Stockholm den 16 januari 1911.

E. F. Hellberg,
leg. läkare.

§ 2.

På hemställan af herr talmannen, som förmälde sig hafva om tiden för valen samrådt med Första kammarens talman, beslöt kammaren att företaga val af ledamöter i de ständiga utskotten fredagen den 20 och val af suppleanter i samma utskott lördagen den 21 innevarande januari äfvensom att suppleanternas antal skulle liksom vid föregående riksdagar vara lika med de ordinarie ledamöternas.

§ 3.

Herr talmannen och kammarens herrar ledamöter afgingo kl. 10,45 till slottskapellet, hvarest riksdagspredikan hölls. Efter slutad gudstjänst begaf sig kammaren till rikssalen.

Hans Maj:t Konungen öppnade där Riksdagen med ett tal, hvarefter hans excellens herr statsministern Lindman uppläste Kungl. Maj:ts berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit.

Efter det Första kammarens talman framfört Första kammarens undersåtliga vördnad, framträdde Andra kammarens talman och yttrade:

Allernådigste Konung! Eders Majestät!

I den nådiga välkomsthälsning, som Eders Maj:t täckts bringa folkets representanter, då de samlas till sitt viktiga värf, förnimma vi en tillitsfull maning att i vår gärning handla såsom gode svenske män ägnar och anstår. Det är det trofasta arbetet, som det härvid i första rummet kommer an på, och ingen kan neka till, att när det talats om en *ny arbetets dag* här i landet, så har detta äfven gällt statslifvet.

Ånyo föreligga flera betydelsefulla uppgifter, och vi hafva nyss af Eders Maj:t hört nämnas de viktigaste af dem. Andra kammaren skall, sin plikt likmätigt och trogen sina goda traditioner, ägna de olika frågorna sin fulla uppmärksamhet för att främja allt, som efter noggrann och omsorgsfull pröfning befinnes gagna vårt land och vårt folk.

Med djup känsla af tacksamhet för Eders Maj:ts oaflåtliga omsorger för rikets väl frambär Riksdagens Andra kammare, jämte de varmaste välönskningar för Konung och Konungahus, till Eders Maj:t uttrycken af sin undersåtliga vördnad, sin trofasta tillgifvenhet.

Sedan härpå talmännen hvardera fått mottaga ett exemplar af Kungl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof, afslutades ceremonien på rikssalen, hvarefter Andra kammaren återvände till dess samlingsrum.

§ 4.

Till bordläggning anmäldes:

Kungl. Maj:ts denna dag afgifna proposition angående statsverkets tillstånd och behof;

Kungl. Maj:ts på rikssalen upplästa berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit;

Kungl. Maj:ts skrifvelse till Riksdagen om förordnande af en statsrådsledamot att utöfva den befattning med riksdagsärenden, som enligt § 46 i riksdagsordningen tillkommer en ledamot af statsrådet;

Riksdagens år 1910 församlade revisorers berättelse angående riksbanken; samt

Riksdagens år 1910 församlade revisorers berättelse om granskningen af riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning.

§ 5.

Herr statsrådet *Nylander* aflämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

angående fastställande af postverkets stat för driftkostnader år 1912;

angående bestämmande af telegrafverkets anslag för driftkostnader år 1912;

angående driftkostnader under år 1912 för statens domäner;

angående anvisande af anslag för täckande af förvaltningskostnader för lånefonden för befrämjande af handtverk och därmed jämförlig mindre industri år 1912;

angående förslag till lag om ändrad lydelse af vissa paragrafer i värnpliktslagen den 14 juni 1901;

angående försäljning af lägenheten Blåsenborg i Orsa socken af Kopparbergs län; och

angående uppförande af ett fordonsförråd vid Norrbottens regementes kasernetablissemang i Boden.

Dessa propositioner bordlades på begäran.

§ 6.

Herr *Byström* afgaf en motion, nr 1, om ändring i lagen om äktenskaps afslutande inför svensk diplomatisk eller konsulär ämbetsman i utlandet.

Ifrågavarande motion bordlades.

§ 7.

Ordet lämnades härpå till herr *vice talmannen*, som yttrade:

Herr talman! Jag tillåter mig hemställa, att såväl Kungl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof som ock Kungl. Maj:ts nu aflämnade propositioner angående fastställande af postverkets stat för driftkostnader år 1912, angående bestämmande af telegrafverkets anslag för driftkostnader år 1912, angående driftkostnader under år 1912 för statens domäner, angående anvisande af anslag för täckande af förvaltningskostnader för lånefonden för befrämjande af handtverk och därmed jämförlig mindre industri år 1912, angående förslag till lag om ändrad lydelse af vissa paragrafer i värnpliktslagen den 14 juni 1901, angående försäljning af lägenheten Blåsenborg i Orsa socken af Kopparbergs län, samt angående uppförande af ett fordonsförråd vid Norr-

bottens regementes kasernetablissemang i Boden, måtte samtliga sättas sist å föredragningslistan för kammarens nästa sammanträde

Denna hemställan bifölls af kammaren.

§ 8.

Herr *Staaff*, som härefter på begäran erhöll ordet, anförde:

Herr talman, mina herrar! Uti Konungens nyss hållna trontal förekommer bland annat följande: »Den af mig tillsatta kommittén för afgifvande af yttrande öfver den af cheferna för generalstaben och för flottans stab utarbetade försvarsplanen har afslutat sitt arbete, hvilket emellertid skall underkastas sorgfällig granskning. I vissa af kommittén förordade frågor, som icke böra uppskjutas, hafven I att vänta förslag.»

Vid en hastig genombläddring af statsverkspropositionen finner jag åtminstone ett sådant förslag på femte hufvudtiteln. Jag finner däremot icke, att i sammanhang med statsverkspropositionen utdelats försvarskommitténs utlåtande. Jag förmodar, att detta beror på ett förbiseende, ty jag tar för alldeles gifvet, att regeringen vid närmare öfvervägande måste inse, att kammarens ledamöter med fog kunna önska att så snart som möjligt erhålla kännedom om hvad försvarskommittén har tillstyrkt och den utveckling den gifvit åt sina åsikter. Särskildt måste detta vara af betydelse för samtliga de ledamöter — och jag tror de äro många — som mena, att försvarsväsendets kraf måste ordnas i ett visst sammanhang, icke lösryckta det ena från det andra.

Jag skall, herr talman, icke afsluta mitt yttrande med någon interpellation, då jag ser en ledamot af regeringen närvarande och jag förmodar, att han möjligen godhetsfullt kan åtaga sig att till sina kolleger framföra det bekymmer, som jag här uttalat, hvilket jag antager kommer att medföra rättelse i det afsedda förhållandet.

Kammarens ledamöter åtskildes härpå kl. 1,8 e. m.

In fidem
Per Cronvall.

Onsdagen den 18 januari.

Kl. 12 på dagen.

§ 1.

Jämlikt beslut den 16 innevarande januari företogs nu val af tre ledamöter att deltaga i talmansöfverläggningarna; och blefvo därtill utsedde:

friherre *Bonde* med 219 röster,
herr *Persson* i Stallerhult med 211 röster och
herr *Andersson* i Skifarp med 164 röster.

Närmast i röstetal kom herr *Branting* med 54 röster.

§ 2.

Vid härefter anställdt val af de två ledamöter, hvilka jämte två ledamöter af Första kammaren skulle hafva inseende öfver Riksdagens kansli, blefvo därtill valda herrar *Lindgren* i Oskarshamn och *Widén*, hvardera med 198 röster.

§ 3.

Vidare företogs val af åtta ledamöter att jämte herr talmannen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning; och utsågos därvid:

herr vice talmannen *af Callerholm* med 168 röster,
» *Andersson* i Skifarp med 168 röster,
» *Hansson* med 168 röster,
» *Jansson* i Djursätra med 168 röster,
» *Persson* i Stallerhult med 168 röster,
» *Staaff* med 168 röster,
» *Tengdahl* med 167 röster och
» *Starbäck* med 166 röster.

§ 4.

Anställdes val af tre ledamöter att handhafva vården om kammarens ekonomiska angelägenheter; och blefvo därtill valda:

herr *Neiglick* med 171 röster,
» *Odqvist* med 171 röster och
» *Wavrinsky* med 169 röster.

§ 5.

Ordet lämnades härefter på begäran till

Herr Rääf, som yttrade: Herr talman! Sedan kammaren nu utsett tre ledamöter att handhafva vården om kammarens eko-

nomiska angelägenheter, beder jag härmed, på vid föregående riksdagar och äfven redan vid denna förekomna anledningar, att med hänsyn till utskänkningsrörelsen i riksdagshusets kafé få erinra om föreskrifterna i 24 § 3 mom. samt 26 § och 2 mom.i kungl. förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning af vin och öl äfvensom motsvarande ordningsföreskrifter i kungl förordningen angående försäljning af brännvin.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag angående de i paragraferna 1, 2, 3 och 4 här ofvan omförmälda valen.

§ 7.

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts på riksalen upplästa berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit.

§ 8.

Efter föredragning härpå af Kungl. Maj:ts skrifvelse till Riksdagen med tillkännagifvande, att Kungl. Maj:t förordnat statsrådet *Carl Fredrik Wilhelm Hederstierna* att under innevarande års riksdag utöfva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 i riksdagsordningen tillkomme en ledamot af statsrådet, beslöt kammaren att lägga denna skrifvelse till handlingarna;

och skulle underrättelse om skrifvelsens innehåll meddelas vederbörande utskott samt de ledamöter, som hafva inseende öfver Riksdagens kansli.

§ 9.

Herr *Byströms* å kammarens bord hvilande motion, nr 1, som nu föredrogs, hänvisades till lagutskottet.

§ 10.

Till bankoutskottet öfverlämnades Riksdagens år 1910 församlade revisorers berättelser:

angående riksbanken; och

om granskningen af riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning.

§ 11.

Följande nya motioner afgåfvos, nämligen af:

friherre *Palmstierna:*

nr 2, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående rätt för kommun att upplägga fonder för vissa ändamål;

nr 3, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående ändring i lagen om stadsplan och tomtindelning;

nr 4, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående tillgodogörande af sparbankernas utlåning för egnahemsbildningen och småbruksrörelsen; och

nr 5, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utsträckt möjlighet för egnahemsinnehafvare i stad att erhålla lån från Konungariket Sveriges Stadshypotekskassa;

herr *Gustafsson* i Sjögesta:

nr 6, om ändring i lagen den 18 oktober 1907 angående ryttare-, soldat- och båtsmanstorps befriande i vissa fall från ansvar för inteckningar i stamhemmanet; samt

herr *Leander:*

nr 7, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående skyldighet för kronofogde att till vederbörande öfversända indrifna afgifter till prästerskapet;

nr 8, om förhöjd pension åt fortifikationskassören och förrådsförvaltaren Karl Petter Karlsson; och

nr 9, om pension åt vaktkonstapeln Viktor Lindholms änka och omyndiga barn.

Ifrågavarande motioner blefvo på begäran bordlagda.

§ 12.

Till bordläggning anmäldes justitieombudsmannens ämbetsberättelse samt tryckfrihetskommitterades berättelse.

§ 13.

Ordet lämnades härefter till herr vice talmannen, som yttrade: Herr talman! Jag tillåter mig härmed hemställa, det kammaren måtte besluta att på föredragningslistan för nästkommande sammanträde näst efter då förekommande val först uppföra i dag aflämnade motioner och näst därefter justitieombudsmannens ämbetsberättelse samt tryckfrihetskommitterades berättelse.

Denna hemställan bifölls af kammaren.

§ 14.

Justerades protokollsutdrag.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 1,46 e. m.

In fidem
Per Cronvall.

Fredagen den 20 januari.

Kl. 11,30 f. m.

§ 1.

I enlighet med därom den 17 i denna månad fattadt beslut skulle nu företagas val af ledamöter i de ständiga utskotten; och anställdes först val af ledamöter i konstitutionsutskottet.

Därvid aflämnades 98 valsedlar med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet», 90 valsedlar med partibeteckningen »Landtmännen» och 34 valsedlar med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen».

Af de med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo 97 valsedlar

såsom	första	namn	herr vice talmannen	*af Callerholm*,
»	andra	»	» friherre	*Bonde*,
»	tredje	»	» herr	*Ericsson* i Vallsta,
»	fjärde	»	» »	*Berg* i Göteborg och
»	femte	»	» »	*Edén*.

De med partibeteckningen »Landtmännen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom	första	namn	herr	*Jansson* i Djursätra,
»	andra	»	»	*Almqvist*,
»	tredje	»	»	*Magnusson* i Tumhult och
»	fjärde	»	»	*von Schéele*.

De med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Nilsson* i Malmö.

På grund häraf blef ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ofvan angifvits.

Vid härefter företagen fördelning af platserna mellan de olika grupperna tillföllo dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr vice talmannen *af Callerholm*,
» *Jansson* i Djursätra,
friherre *Bonde*,
herr *Almqvist*,
» *Nilsson* i Malmö,
» *Ericsson* i Vallsta,
» *Magnusson* i Tumhult,
» *Berg* i Göteborg,
» *von Schéele*, och
» *Edén*.

§ 2.

Härefter företogs val af ledamöter i statsutskottet.

Därvid aflämnades 99 valsedlar med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet», 91 valsedlar med partibeteckningen »Landtmännen» och 35 valsedlar med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen».

Af de med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo 97 valsedlar

såsom	första	namn	herr	*Berg* i Stockholm,
»	andra	»	»	*Wiklund*,
»	tredje	»	»	*Olsson* i Fläsbro,
»	fjärde	»	»	*Starbäck*,
»	femte	»	»	*Ekman* i Mogård, och
»	sjätte	»	»	*Ström* i Transtrand.

De med partibeteckningen »Landtmännen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom	första	namn	herr	*Andersson* i Skifarp,
»	andra	»	»	*Persson* i Stallerhult,
»	tredje	»	»	*Sjö*,
»	fjärde	»	»	*Odqvist*,
»	femte	»	»	*Lindvall*.

De med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom	första	namn	herr	*Thorsson*, och
»	andra	»	»	*Rydén*.

På grund häraf blef ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ofvan angifvits.

Vid härefter företagen fördelning af platserna mellan de olika grupperna tillföllo dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Berg* i Stockholm,
» *Andersson* i Skifarp,
» *Wiklund*,
» *Persson* i Stallerhult,
» *Thorsson*,
» *Olsson* i Fläsbro.
» *Sjö*,
» *Starbäck*,
» *Odqvist*,
» *Ekman* i Mogård,
» *Lindvall*, och
» *Rydén*.

§ 3.

Vidare företogs val af ledamöter i bevillningsutskottet.

Därvid aflämnades 99 valsedlar med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet», 91 valsedlar med partibeteckningen »Landtmännen» och 35 valsedlar med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen».

Af de med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo 98 valsedlar

såsom	första	namn	herr	*Karlsson* i Göteborg,
»	andra	»	»	*Bromée* i Billsta,
»	tredje	»	»	*Kvarnzelius*,
»	fjärde	»	»	*Röing*, och
»	femte	»	»	*Broström*.

De med partibeteckningen »Landtmännen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom	första	namn	herr	*Jesperson*,
»	andra	»	»	*Ericsson* i Ofvanmyra,
»	tredje	»	»	*Nilsson* i Bonarp, och
»	fjärde	»	»	*Vennersten*.

De med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Branting*.

På grund häraf blef ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ofvan angifvits.

Vid härefter företagen fördelning af platserna mellan de olika grupperna tillföllo dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Karlsson* i Göteborg,
» *Jesperson*,
» *Bromée*, i Billsta,
» *Ericsson* i Ofvanmyra,
» *Branting*,
» *Kvarnzelius*,
» *Nilsson* i Bonarp,
» *Röing*,
» *Vennersten*, och
» *Broström*.

§ 4.

Vid nu anställdt val af ledamöter i bankoutskottet aflämnades 100 valsedlar med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet», 89 valsedlar med partibeteckningen »Landtmännen» och 35 valsedlar med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen.»

De med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom	första	namn	herr	*Hansson*,
»	andra	»	»	*Thylander*,
»	tredje	»	»	*Neiglick*, och
»	fjärde	»	»	*Ekman* i Göteborg.

De med partibeteckningen »Landtmännen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom	första	namn	herr	*Mallmin*,
»	andra	»	»	*Svensson* i Skyllberg, och
»	tredje	»	»	*Vahlquist*.

De med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Christiernson*.

På grund häraf blef ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ofvan angifvits.

Vid härefter företagen fördelning af platserna mellan de olika grupperna tillföllo dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Hansson*,
» *Mallmin*,
» *Thylander*,
» *Svensson* i Skyllberg,
» *Christiernson*,
» *Neiglick*,
» *Vahlquist*, och
» *Ekman* i Göteborg.

§ 5.

Företogs val af ledamöter i lagutskottet.

Därvid aflämnades 100 valsedlar med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet», 89 valsedlar med partibeteckningen »Landtmännen» och 35 valsedlar med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen».

De med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom	första	namn	herr	*Widén*,
»	andra	»	»	*Ersson*,
»	tredje	»	»	*Jansson* i Edsbäcken och
»	fjärde	»	»	*Pettersson* i Södertälje.

De med partibeteckningen »Landtmännen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Olsson* i Broberg,
» andra » » *Berggren* och
» tredje » » *Petersson* i Dänningelanda.

De med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Lindhagen.*

På grund häraf blef ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ofvan angifvits.

Vid härefter företagen fördelning af platserna mellan de olika grupperna tillföllo dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Widén,*
» *Olsson* i Broberg,
» *Ersson,*
» *Berggren,*
» *Lindhagen,*
» *Jansson* i Edsbäcken,
» *Petersson* i Dänningelanda, och
» *Pettersson* i Södertälje.

§ 6.

Slutligen anställdes val af ledamöter i jordbruksutskottet.

Därvid aflämnades 101 valsedlar med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet», 89 valsedlar med partibeteckningen »Landtmännen» och 35 valsedlar med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen».

De med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Persson* i Tällberg,
» andra » » *Jansson* i Krakerud,
» tredje » grefve *Hamilton,* och
» fjärde » herr *Kronlund.*

De med partibeteckningen »Landtmännen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Lundell,*
» andra » » *Åkerlund,* och
» tredje » » *Andersson* i Grimbo.

De med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Persson* i Malmö.

På grund häraf blef ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ofvan angifvits.

Vid härefter företagen fördelning af platserna mellan de olika grupperna tillföllo dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Persson* i Tällberg,
» *Lundell*,
» *Jansson* i Krakerud,
» *Åkerlund*,
» *Persson* i Malmö,
grefve *Hamilton*,
herr *Andersson* i Grimbo, och
» *Kronlund*.

§ 7.

Justerades protokollsutdrag angående de i nästföregående sex paragrafer omförmälda valen.

§ 8.

Föredrogos hvar för sig de på kammarens bord hvilande motionerna; och hänvisades därvid

friherre *Palmstiernas* motioner, nr 2 till konstitutionsutskottet, nr 3 till lagutskottet samt nr 4 och 5 till bankoutskottet;

herr *Gustafssons* i Sjögesta motion, nr 6, till lagutskottet; samt

herr *Leanders* motioner, nr 7 till tillfälligt utskott samt nr 8 och 9 till bankoutskottet.

§ 9.

Efter föredragning härpå af justitieombudsmannens vid innevarande års riksdag afgifna ämbetsberättelse hänvisades framställningen till Riksdagen om ändring af § 42 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862 äfvensom af § 44 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863 till konstitutionsutskottet och berättelsen i öfrigt till lagutskottet.

Tryckfrihetskommitterades berättelse lades till handlingarna.

§ 10.

Afgåfvos följande nya motioner, nämligen af:

herr *Berg* i Munkfors, nr 10, om årlig pension åt förre soldaten Anders Johan Lund;

herr *Meurling m. fl.*:

nr 11, om anslag till personligt nykterhetsarbete; och

nr 12, om ändrad lydelse af 28 § 3 mom. i förordningen angående försäljning af brännvin;

herr *Räf m. fl.*:

nr 13, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående fullt genomfördt kommunalt veto beträffande försäljning af brännvin; och

nr 14, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående fullt genomfördt kommunalt veto beträffande försäljning af vin och öl;

herr *Bengtsson* i Bjärnalt, nr 15, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående bättre förmånsrätt för kommunala utskylder;

herr *Åkerlund:*

nr 16, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående frigörande af till småbruk afsedd del af fastighet från inteckning, som belastar hela fastigheten m. m.; och

nr 17, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående viss kronojords uppdelande och försäljning till småbruk;

herrar *Karlsson* i Mo och *Mörtsell*, nr 18, angående villkoren för bidrag ur norrländska afdikningsanslaget;

friherre *Palmstierna*, nr 19, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående publicerande af en fortlöpande öfversikt af den ekonomiska situationen; samt

herr *Tynell*, nr 20, angående tillägg till bestämmelserna rörande kommunala röstlängder.

Ifrågavarande motioner blefvo på begäran bordlagda.

§ 11.

Ordet lämnades härefter till herr vice talmannen, som yttrade: Herr talman! Jag tillåter mig härmed hemställa, det kammaren måtte besluta, att å föredragningslistan till morgondagens plenum måtte näst efter då förekommande val uppföras främst Kungl. Maj:ts proposition angående förslag till lag om ändrad lydelse af vissa paragrafer i värnpliktslagen den 14 juni 1901, därefter Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af lägenheten Blåsenborg i Orsa socken af Kopparbergs län, därefter Kungl. Maj:ts proposition angående uppförande af ett fordonsförråd vid Norrbottens regementes kasernetablissemang i Boden, samt näst därefter samtliga i dag afgifna motioner jämte öfriga ärenden.

Denna hemställan bifölls af kammaren.

§ 12.

Justerades protokollsutdrag.

Härpå åtskildes kammarens ledamöter kl. 2,8 e. m.

In fidem
Per Cronvall.

Lördagen den 21 januari.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Herr talmannen tillkännagaf, att herr *Broström* denna dag in tagit sin plats i kammaren.

§ 2.

I enlighet med därom den 17 innevarande januari fattadt beslut skulle nu företagas val af suppleanter i de ständiga utskotten; och anställdes först val af suppleanter i konstitutionsutskottet.

Därvid aflämnades 98 valsedlar med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet», 91 valsedlar med partibeteckningen »Landtmännen» och 34 valsedlar med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen.»

De med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom	första	namn	herr	*Johansson* i Jönköping,
»	andra	»	»	*Ahlstrand*,
»	tredje	»	»	*Karlsson* i Fjäl,
»	fjärde	»	»	*Gripenstedt* och
»	femte	»	»	*Ifvarsson*.

De med partibeteckningen »Landtmännen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom	första	namn	herr	*Hallin*,
»	andra	»	»	*Gustafsson* i Mjölby,
»	tredje	»	»	*Zimdahl* och
»	fjärde	»	»	*Karlsson* i Mo.

De med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Larsson* i Västerås.

På grund häraf blef ordningen mellan namnen å de olika gruppernas valsedlar bestämd på sätt ofvan angifvits.

Vid härefter företagen fördelning af platserna mellan de olika grupperna tillföllo dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Johansson* i Jönköping,
» *Hallin*,
» *Ahlstrand*,
» *Gustafsson* i Mjölby,
» *Larsson* i Västerås,

herr *Karlsson* i Fjäl,
» *Zimdahl*,
» *Gripenstedt*,
» *Karlsson* i Mo, och
» *Ifvarsson*.

§ 3.

Härefter företogos val af suppleanter i statsutskottet.

Därvid aflämnades 97 valsedlar med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet», 92 valsedlar med partibeteckningen »Landtmännen» och 35 valsedlar med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen.»

De med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Ström* i Transtrand,
» andra » » *Byström*,
» tredje » » *Nilson* i Örebro,
» fjärde » » *Erikson* i Öfra Odensvi och
» femte » » *Thor*.

De med partibeteckningen »Landtmännen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Öberg*,
» andra » » *Svallingson*,
» tredje » » *Bengtsson* i Bjärnalt,
» fjärde » » *Gustafsson* i Sjögesta och
» femte » » *Svensson* i Saläng.

Af de med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo 34 valsedlar

Såsom första namn herr *Lindblad* och
» andra » » *Lindberg*.

På grund häraf blef ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ofvan angifvits.

Vid härefter företagen fördelning af platserna mellan de olika grupperna tillföllo dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Ström* i Transtrand,
» *Öberg*,
» *Byström*,
» *Svallingson*,
» *Lindblad*,
» *Nilson* i Örebro,
» *Bengtsson* i Bjärnalt,
» *Erikson* i Öfra Odensvi,

herr *Gustafsson* i Sjögesta,
» *Thor*,
» *Svensson* i Saläng, och
» *Lindberg*.

§ 4.

Vidare företogs val af suppleanter i bevillningsutskottet.

Därvid aflämnades 99 valsedlar med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet», 89 valsedlar med partibeteckningen »Landtmännen» och 35 valsedlar med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen.»

De med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom	första	namn	herr	*Olofsson*,
»	andra	»	»	*Janson* i Bråten,
»	tredje	»	»	*Larsson* i Klagstorp,
»	fjärde	»	»	*Kobb* och
»	femte	»	»	*Wilson*.

De med partibeckningen »Landtmännen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom	första	namn	herr	*Nordström*,
»	andra	»	»	*Jeansson* i Kalmar,
»	tredje	»	»	*Jonsson* i Hökhult och
»	fjärde	»	»	*Söderberg* i Hobborn.

Af de med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo 34 valsedlar

såsom första namn herr *Eriksson* i Grängesberg.

På grund häraf blef ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ofvan angifvits.

Vid härefter företagen fördelning af platserna mellan de olika grupperna tillföllo dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Olofsson*,
» *Nordström*,
« *Janson* i Bråten,
» *Jeansson* i Kalmar,
» *Eriksson* i Grängesberg,
» *Larsson* i Klagstorp,
» *Jonsson* i Hökhult,
» *Kobb*,
» *Söderberg* i Hobborn, och
» *Wilson*.

§ 5.

Vid nu anställdt val af suppleanter i bankoutskottet aflämnades 100 valsedlar med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet»,

90 valsedlar med partibeteckningen »Landtmännen» och 35 valsedlar med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen».

De med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Rune*,
» andra » » *Lundgren* i Varberg,
» tredje » » *Larsson* i Säby och
» fjärde » » *Forssling*.

De med partibeteckningen »Landtmännen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Olsson* i Blädinge,
» andra » » *Andersson* i Bråborg och
» tredje » » *Olsson* i Tyllered.

Af de med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo 34 valsedlar

såsom första namn herr *Carlsson* i Malmberget.

På grund häraf blef ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ofvan angifvits.

Vid härefter företagen fördelning af platserna mellan de olika grupperna tillföllo dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Rune*,
» *Olsson* i Blädinge,
» *Lundgren* i Varberg,
» *Andersson* Bråborg,
» *Carlsson* i Malmberget,
» *Larsson* i Säby,
» *Olsson* i Tyllered och
» *Forssling*.

§ 6.

Företogs val af suppleanter i lagutskottet.

Därvid aflämnades 102 valsedlar med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet», 88 valsedlar med partibeteckningen »Landtmännen» och 34 valsedlar med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen».

De med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Forsberg*,
» andra » » *Petrén* och
» tredje » » *Olsson* i See,

hvarjämte 101 valsedlar såsom fjärde namn upptogo herr *Åkerman*.

De med partibeteckningen »Landtmännen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Johanson* i Mossebo,
» andra » » *Persson* i Borrby och
» tredje » » *Johansson* i Möllstorp.

De med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Lindqvist.*

På grund häraf blef ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ofvan angifvits.

Vid härefter företagen fördelning af platserna mellan de olika grupperna, därvid beträffande femte platsen lottning ägde rum, tillföllo platserna nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Forsberg,*
» *Johanson* i Mossebo,
» *Petrén,*
» *Persson* i Borrby,
» *Olsson* i See,
» *Lindqvist,*
» *Johansson* i Möllstorp, och
» *Åkerman.*

§ 7.

Slutligen företogs val af suppleanter i jordbruksutskottet.

Därvid aflämnades 103 valsedlar med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet», 86 valsedlar med partibeteckningen »Landtmännen» och 35 valsedlar med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen».

Af de med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo 102 valsedlar

såsom första namn herr *Juhlin,*
» andra » » *Wallentin.*
» tredje » » *Lundström* och
» fjärde » » *Bosson.*

De med partibeteckningen »Landtmännen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Johansson* i Berga,
» andra » » *Jönsson* i Kvarnberga och
» tredje » » *Magnusson* i Salstad.

De med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptoga samtliga

såsom första namn herr *Linders.*

På grund häraf blef ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ofvan angifvits.

Vid härefter företagen fördelning af platserna mellan de olika grupperna tillföllo dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Juhlin*,
» *Johansson* i Berga,
» *Wallentin*,
» *Jönsson* i Kvarnberga,
» *Linders*,
» *Lundström*,
» *Magnusson* i Salstad, och
» *Bosson*.

§ 8.

Justerades protokollsutdrag angående de i nästföregående sex paragrafer omförmälda valen.

§ 9.

Föredrogos hvar för sig Kungl. Maj:ts å kammarens bord hvilande propositioner; och hänvisades därvid till lagutskottet propositionen angående förslag till lag om ändrad lydelse af vissa paragrafer i värnpliktslagen den 14 juni 1901.

Till jordbruksutskottet öfverlämnades härpå propositionen angående försäljning af lägenheten Blåsenborg i Orsa socken af Kopparbergs län.

Vidare remitterades till statsutskottet propositionen angående uppförande af ett fordonsförråd vid Norrbottens regementes kasernetablissemang i Boden.

§ 10.

Härefter föredrogos hvar efter annan de på kammarens bord liggande motionerna; och hänvisades därvid

herr *Bergs* i Munkfors motion, nr 10, till bankoutskottet;

herr *Meurlings m. fl.* motioner, nr 11 till statsutskottet och nr 12 till bevillningsutskottet;

herr *Rääfs m. fl.* motioner, nr 13 till bevillningsutskottet och nr 14 till lagutskottet;

herr *Bengtssons* i Bjärnalt motion, nr 15, till lagutskottet;

herr *Åkerlunds* motioner, nr 16 till lagutskottet och nr 17 till jordbruksutskottet;

herrar *Karlssons* i Mo och *Mörtsells* motion, nr 18, till jordbruksutskottet;

friherre *Palmstiernas* motion, nr 19, till tillfälligt utskott; samt

herr *Tynells* motion, nr 20, till konstitutionsutskottet.

§ 11.

Följande nya motioner afgåfvos, nämligen af:

herr *Persson* i Tällberg:

nr 21, angående villkoren för bidrag ur norrländska afdikningsanslaget; och

nr 22, om beviljande af ett till understödjande af utdikning och vattenaftappningar afsedt anslag med benämningen allmänna afdikningsanslaget;

herr *Strömberg*, nr 23, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående fastställande af grunder för tomträttsupplåtelser från kronojord;

herr *Wiklund*, nr 24, angående villkoren för bidrag ur norrländska afdikningsanslaget;

herr *Sandquist*, nr 25, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående lagbestämmelser till förebyggande af ungdomens missbruk af skjutvapen;

herr *Olsson* i Blädinge, nr 26, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående bättre förmånsrätt för kommunalutskylder m. m.; samt

herr *Forsberg*, nr 27, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående ändring i gällande bestämmelser rörande val af landstingsmän.

Ifrågavarande motioner bordlades på begäran.

§ 12.

Justerades protokollsutdrag.

§ 13.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Engström* under 2 dagar fr. o. m. den 23 januari.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl 1,30 e. m.

In fidem
Per Cronvall.